

A Zempléni Tájak Helyi Közösség Sátoraljaújhelyi, Sárospataki és Bodroghközi Kistérségeinek SWOT elemzése (előzetes vázlat)

A SÁTORALJAÚJHELYI KISTÉRSÉG SWOT ELEMZÉSE

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> - Sátoraljaújhely kedvező geopolitikai helyzetéből adódóan az erősödő magyar-szlovák-ukrán hármashatármenti gazdasági együttműködés centrumát képezi. - Mérsékeltén átalakított természeti környezet, védett természeti területek, tájvédelmi körzet megléte, értékes növény- és állatvilág. - A lakossági infrastruktúra kiépítettségi foka meghaladja az ország más határmenti térségeinek infrastrukturális ellátottságát. - A természetközeli turisztikai ágak fejlesztésének alapjai a térségben rendelkezésre állnak. A minőségi turizmus – kastély és konferencia turizmus, vadászturizmus alapfeltételei adottak a térségben. - A sajátos térségi természeti és kulturális értékek egyedisége, különlegessége, történelmi emlékek. - Magas fokú erdősültségből adódóan rendelkezésre áll a fafeldolgozás nyersanyag szükséglete. - Kassa, mint potenciális élelmiszerfelvásárló körzet közelsége. 	<ul style="list-style-type: none"> - A térség országos viszonylatban periferikus földrajzi fekvésű. - A fiatalok körében magas elvándorlási arány jellemző. - A lakosság korstruktúrája elöregedő. - Az országos és a megyei átlagot jelentősen meghaladó mértékű a munkanélküliségi ráta, a munkanélküliek képzettség szerinti szerkezete kedvezőtlen. - A mezőgazdasági termelés és értékesítés nem megfelelő szervezettségben történik. - Hiányzik a mezőgazdasági termények versenyképességének javítását végző helyi feldolgozó, logisztikai bázis.

Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> - Magyar-szlovák határ közelségéből adódó gazdasági, kereskedelmi lehetőségek. - Az elmaradott, ill. határmenti térségekre vonatkozó állami, európai uniós támogatások fokozottabb igénybevétele. - Feldolgozóipari tevékenység kiépítésével, a mező- és erdőgazdasági termékek fajlagos értékének növelése. - Közép és Kelet-európai piacok felkutatása. - A Hegyközben hagyományokkal bíró extenzív legeltető állattenyésztés felélesztése, feldolgozóipari tevékenységgel, térségi specifikumok gyártásával kiegészítve. - Kézműipar fejlesztése, a térség kulturális termékeinek turisztikai palettán való értékesítése, turisztikai menedzsment partnerségi alapon történő kiépítése. 	<ul style="list-style-type: none"> - A külső források megszerzéséhez szükséges saját erő hiánya korlátozza a térség önerős fejlesztéseit. - A fokozódó elvándorlás, az öregedő helyi lakosság miatt a hegyközi, képzett, innovatív szemléletű lakosok „utánpótlása” csökken. - A mezőgazdasági termelőknek, erdőtulajdonosoknak a későbbiekben megmaradó kiszolgáltatottsága, tevékenységük alacsony jövedelmezősége a feldolgozóipari célú befektetések hiánya miatt. - A képzett réteg elvándorlása csökkenti a szolgáltatások, a termelés színvonalát, gátat szab a társadalmi és gazdasági fejlődésnek. - Nagyobb tömegek kiesése a rendszeres munkát vállalók köréből, ezen emberek társadalomba, munkába való visszailleszkedése.

A SÁROSPATAKI KISTÉRSÉG SWOT ELEMZÉSE

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> - A kistérségben három középfokú és két felsőfokú oktatási intézmény működik. - Az alap- és középfokú oktatás színvonalának emelésére helyi összefogás jött létre. - A Bodrogközben kedvezőek a gyümölcsstermesztés feltételei, a termelés exportképes. - A kistérség területén található a megye szőlőterületének közel egyharmada, jelentős a borászati tevékenység. - Az iparon belül a feldolgozóipar (faipar, borászat) és a gépipar jelentős. - Az erdők sokoldalú hasznosításra alkalmasak: fakitermelés, turizmus, vadgazdálkodás. - Több turisztikai vonzerő van a térségben (természeti értékek, műemlékek, kastélyok, kulturális-történelmi jelentőségű értékek). - A kistérség egy része a Tokaji borvidék, illetve a világörökség része. - A kistérség területén Vállalkozói Park, Vállalkozási Övezet és egy kereskedelmi vámszabad terület működik. - Gazdasági, ipari hasznosításra alkalmas ingatlan több településen is van. - Külföldi befektetők is jelen vannak a térségben borászat és fémmegmunkálás tevékenységi körökben. - A Tokaji-hegységhez tartozó részeken langyos és melegvíz források törnek fel. 	<ul style="list-style-type: none"> - A kistérség népsűrűsége alacsony, népessége fogy, jelentős az elvándorlás. - A roma lakosok aránya magas, jelentős részük szegregáltan, külterületi részeken él. - A lakosság gazdasági aktivitása kedvezőtlen, alacsony a foglalkoztatottak aránya. - Magas a strukturális munkanélküliség. - A jövedelmi viszonyok kedvezőtlenebbek az országos átlagnál. - Az alapfokú oktatás elavult. - A népesség iskolai végzettsége alacsony. - A fontosabb intézményekkel való ellátottság Sárospatak kivételével nem megfelelő. - Szociális ellátás nem minden településen elérhető, a kapacitáskihasználtság magas. - A kistérségben magas a mezőgazdaság, alacsony a szolgáltatások súlya, a régióban alacsony iparosodottságú területnek számít. - A szántóterületek átlagos aranykorona értéke 11 AK alatti. - Az állatállomány csökken, a korábbi jelentősebb kapacitások leépültek. - A szálláshely-kapacitás – a falusi szállásadás kivételével - Sárospatakon koncentrálódik. - Kevés a vállalkozás, a vállalkozói szerkezet elaprózott, jellemző a kevés tőkével létrehozható kisvállalkozások túlsúlya. - Több településről nehézkes a közlekedés, négy zsáktelepülés van a térségben. - A folyókon az átkelési lehetőségek szűkösek.

Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> - 2007-2013 között a fejlesztési források jelentősen kibővülnek, - kistérségi szintű források is rendelkezésre állnak. - A Közös Agrárpolitika révén megnyíló támogatási formák többletforrást jelentenek a térség gazdálkodóinak. - A biológiai és ökológiai gazdálkodás termékei iránti kereslet növekszik a hazai és európai piacokon. - A faipari, kézműipari termékek iránti igények növekszenek. - A turizmus alternatív formái (öko-, falusi-, természeti- turizmus) felértékelődnek, irántuk az igény növekszik. - Növekszik a gyógy- termál- és kerékpáros turizmus népszerűsége. - A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik. - Növekszik a befektetői érdeklődés a térség iránt. 	<ul style="list-style-type: none"> - A hazai és EU fejlesztési források fogadására való hatékony felkészülés elmaradása a Régióban és hazánkban. - Növekszik a verseny a mezőgazdasági termékek piacán. - Természeti-környezeti katasztrófák következnek be (árvíz). - A hátrányos helyzetű csoportok aránya nő, szociális válság alakul ki. - A képzett munkaerő elvándorlása fokozódik a megfelelő minőségű munkahelyek és az alacsonyabb kereseti lehetőségek hiánya következtében. - A térségen belüli települések közötti fejlettségi különbségek növekednek. - A kistérség és a megye, régió, ország többi kistérsége közötti jövedelmi különbségek növekednek. - A természeti erőforrásokat veszélyeztető külső (hazánk más térségéből vagy külföldről érkező) szennyezés eléri a térséget. - A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak a ökológiai szemlélet hiánya következtében

A BODROGKÖZI KISTÉRSÉG SWOT ELEMZÉSE

Erősségek:	Gyengeségek:
<ul style="list-style-type: none"> • Élővizek és vizes élőhelyek megléte (Karcsa tórendszer, Tisza) • Természetes, egyedi flóra és gazdag vadállomány • Gazdag épített örökség, Honfoglaláskori-kori emlékhelyek • Széleskörű sportolási adottságok (lovaglás, horgászat, vadászat, vízi sportok) • A települések zömén meglévő faluházak, tájházak programszervezési kapacitása • Határmenti fekvés, határátkelőhelyek, Páciban és Lácacsékén • 150 fős ifjúsági és diákszállás megléte Páciban • Vannak hagyományörző szervezetek, hagyományteremtő rendezvények indultak • Igény a rendezett faluképre, igény az aktívabb civil életre, vendégszerető lakosság • Kihasztnátlan adottságok mezőgazdasági struktúraváltásra (bio és öko termelésre, ártéri gazdálkodásra, extenzív állattartásra, erdősítésre alkalmas területek) • Szabad, kihasztnátlan munkaerő kapacitás • Aktivizálható civil törekvések • Vásárhelyi Terv kiemelt tervezési területe a térség	<ul style="list-style-type: none"> • Perifériás fekvés • Fokozódó társadalmi szegregáció • Fiatalok és az értelmiség elvándorlása, alacsony lakosságmegtartó képesség • Identitástudat alacsony foka, közömbösség • Idegenforgalmi vállalkozáshoz szükséges információ és ismeret hiány • Alacsony foglalkoztatottság, kevés munkahely, a falusi polgár létbizonytalansága • Aluliskolázott lakosság növekvő száma, településerózió • A tömegközlekedés nem kielégítő • Romló állapotú úthálózat, kerékpárutak hiánya • Turisztikai marketing hiánya, kiépítetlen turisztikai információs rendszer • Szálláshelyek mennyiségi és minőségi hiányosságai • Vendéglátó szolgáltatások alacsony színvonalúak, étkeztetés nem megoldott • Befektetői tőke hiány, szűkös anyagi erőforrások • Agrárfeldolgozó üzemek és értékesítési lehetőségek hiánya • A lakosság környezet tudatosságának alacsonyfoka (illegális szeméttlerakó helyek, élővizek, tájértékek, épített örökség elhanyagoltsága) • Szennyvízhálózat és egyéb vízi infrastruktúra (csapadék és belvíz elvezető árkok, csatornák, öntözési infrastruktúra) hiánya

Lehetőségek:	Veszélyek:
<ul style="list-style-type: none"> • Belföldi turizmus élénkülése, a táji, természeti értékek megóvása és turisztikai hasznosítása • Növekvő igény a falusi és vízi turizmus iránt • Növekvő igény a hagyományos és bio-termékek iránt • Felnőtt képzési programok • A környezet revitalizációja, gazdasági struktúraváltás • Elérhető agrár és turisztikai fejlesztések - forráspályázati támogatás • Elérhető környezet és természetvédelmi fejlesztések - forráspályázati támogatás • A határmenti települések együttműködése a Történelmi Bodrogköz fejlesztésében • Honfoglalás kori legenda közkincsé tétele (Árpád vezér elleni merénylet Szomotor mellett) • Telekommunikációs infrastruktúra bővülése a megyében és a régióban • A cigándi árapasztó tározó és a kapcsolódó komplex tájgazdálkodási modellkísérlet eredményei • Testvér települések, egyéb nemzetközi kapcsolatok bővülése --> közös projektek • A lácacsékei határátkelőhely fejlesztése - tranzitútvonal (szlovák - magyar - ukrán) • Kormányzati döntés a Karcsa tórendszer revitalizációjának támogatásáról 	<ul style="list-style-type: none"> • A Vásárhelyi Tervben tervezett fejlesztési források beszűkülése, tervezett térségi közműberuházások elmaradás • Perifériás helyzetéből fakadó hátrányok erősödése • Befektetői tőke tartós érdektelensége, a működő vállalkozások megszűnése • A képzési programok elérhetősége továbbra sem biztosított, ennek következtében a szakember hiány nő, alacsony a szakmával rendelkező, képzett munkavállalók száma • A Tisza súlyos szennyezésének megismétlődése, álló vizek elmocsarasodása • Elvándorlás, főleg az értelmiség elvándorlásának fokozódása • Szükséges támogatások elmaradása • Gazdasági fejlődés lassulása • Együttműködés helyett rivalizálás a települések között, türelmetlenség, széthúzás fokozódása • A környező országok kedvezőbb adózási rendszere, emiatt a munkahelyteremtő beruházások a határ szlovák oldalán valósulnak meg